

ROVNOVÁHA

ZPRAVODAJ
ASOCIACE
POSKYTOVATELŮ
HOSPICOVÉ
PALIATIVNÍ PÉČE

Číslo 1, ročník 2014

1. února 2014

VÁŽENÍ PŘÁTELÉ,



Jedno africké přísloví říká: Lidé jsou lidmi skrze ostatní lidi. V hospicové

péči to platí trojnásob. Vážné onemocnění může člověka připravit o soběstačnost. Stane se závislým na pomoci druhých. Pokud má tato pomoc mechanickou podobu, může nemocného připravit o poslední zbytky důstojnosti. Sám sebe přestane vnímat jako nenahraditelnou a ojedinelou bytost, ale začne si

připadat jako zbytečný kus něčeho. Bude se cítit osamělý. Na samotě jako takové není nic špatného, pokud si ji člověk zvolí dobrovolně. Tuto volbu však nemají nemocní nebo pozůstalí. Jak být lidmi skrze ostatní lidi? O tom hovoří první letošní Rovnováha.

*Jakub Holman,
šéfredaktor*

UVNITŘ TOHOTO VYDÁNÍ:

- Koncert pro hospicové hnutí 1
- Ze života hospiců 2–5
- Z dopisů... 6
- Domácí hospicová péče v rovníkové Ugandě 6–7

ZE ŽIVOTA ASOCIACE

KONCERT PRO HOSPICOVÉ HNUTÍ

Synu, ujmi se svého otce v jeho stáří, nezarmučuj ho, dokud je živ. Pozbývá-li rozumu, ber na něho ohled a nepohrdej jím, když ty jsi v plné síle. Milosrdenství k otci ti nebude zapomenuto, budeš mít záštitu proti hříchům. Bude ti to připočteno k dobru v den tvého soužení; tvé hříchy se rozplynou jako jinovatka pod slunečním svitem."

KNIHA SÍRACHOVEC (3. kapitola)



Před více než dvěma lety mi odešel na věčnost tatínek. Jen díky zázraku jsem u něho mohla být několik dní v klidu v jedné z pražských nemocnic. Vzdor okolnímu ruchu. V našich velkokapacitních nemocničních zařízeních se totiž většinou odchází za řevu zdravotních sester, které navíc mlátí dveřmi. Netvrdím, že se tak chovají všechny, setkala jsem se tam i s laskavými dušemi, jichž si velmi vážím. Pokud

bych si však mohla jednou vybrat, nejraději bych se na věčnost vypravila nikoli z „odletové haly“, jak neúctným gerontologickým haluznám přezdívá ošetřující personál, nýbrž z některého z hospiců. Zatím jich není tolik, kolik by bylo třeba. Jejich nezbytnost je zřejmá, bohatý Sever stárne...

Český rozhlas (jakožto rozhlas veřejné služby) se k tomuto tématu bude ve svých pořadech určitě pravidelně vracet. Jedním z nejbližších příkladů je Koncert pro hospicové hnutí, který Český rozhlas – Vltava připravuje na pátou neděli postní ne-

bo-li Smrtnou. V přímém přenosu odvysílá koncert z kostela sv. Rodiny Domova sv. Karla Boromejského v Praze 17 – Řepích. Podotýkám, že se nejedná o hospic v původním slova smyslu, svým duchovním zaměřením i celkovou atmosférou však ideu milosrdné péče o pacienty zcela jistě naplňuje.

Program koncertu odpovídá postnímu období – tvoří jej díla dvou autorů období klasicismu. Zazní Stabat Mater Luigiho Boccheriniho a několik částí z cyklu Josepha Haydna Sedm posledních slov Vykupitelových na kříži. Představí se v nich komor-

ní soubor dirigenta a cembalisty Vojtěcha Spurného se sopranistkou Hanou Jonášovou. Hostem koncertu bude zakladatelka hospicového hnutí u nás MUDr. Marie Svatošová. V přestávce seznámí publikum v sále i posluchače u rozhlasových přijímačů s posláním a rysy hospicové péče.

Český rozhlas – Vltava vysílá přímý přenos koncertu pro hospicové hnutí v neděli 6. dubna od 14.15. Připojuji ještě přesnou adresu: Kostel sv. Rodiny, Domov sv. Karla Boromejského, K Šancím 50, 163 00 Praha 17 – Řepy. Všichni jsou srdečně zváni k návštěvě koncertu či k poslechu přímého přenosu na stanici Vltava.

*Vladimíra Lukařová
hudební dramaturgyně
Český rozhlas – Vltava*

UPOZORNĚNÍ ASOCIACE POSKYTOVATELŮ HOSPICOVÉ PALIATIVNÍ PĚČE (APHPP)

Aphpp zachytila výzvu nově vznikající nadace E. Kršiaka, která se prezentuje záměrem postupně provozovat síť hospiců v ČR (Brno, Praha, Plzeň, Ostrava a další města).

Aphpp upozorňuje, že v žádosti o podporu uvedené kalkulace a po-

čty mnohonásobně překračují počty i náklady již provozovaných hospiců v ČR (počty pacientů v jednom hospici, počty ošetřujícího personálu, náklady na stravu). Reálné provozní náklady a počty pacientů i personálu si lze ověřit ve výročních zprávách

členských hospiců Aphpp (<http://www.asociacehospicu.cz/o-hospicich/hospice-v-cr/>). Aphpp vyzývá potenciální dárcé této nadace k veliké opatrnosti, aby svěřené prostředky byly účelně a řádně využity v prospěch umírajících pacientů.

ZE ŽIVOTA HOSPICŮ

HOSPICOVÁ PĚČE SVATÉ ZDISLAVY

HOSPIC SILOAH Z HERRNHUTU NA NÁVŠTĚVĚ V LIBERECKÉM HOSPICI

Ve středu 15. ledna 2014 se v libereckém hospici uskutečnila plánovaná schůzka zástupců diakonie a vedení hospice Siloah z Herrnhutu. Cílem prvního setkání bylo navázat spolupráci mezi oběma hospici, jejímž obsahem budou vzájemné studijní pobyty zaměstnanců obou hospiců a také pořádání společných akcí.

Ředitelka Ing. Taťána Janoušková v úvodu schůzky seznámila hosty z Německa se systémem poskytování paliativní péče a se způsobem financování Hospicové péče sv. Zdislavy v Liberci. V příjemné atmosféře jednání postupně docházelo k vzájemné výměně základních informací mezi oběma stranami. Dozvěděli jsme se např., že hospic v Herrnhutu disponuje 12-ti jednolůžkovými pokoji s vlastním sociálním zázemím a balkonem, hovořilo se o vytíženosti hospicových lůžek, o struktuře zaměstnanců.

Závěrem schůzky pozval jednatel hospice



v Herrnhutu Volker Krozlik zástupce Hospice sv. Zdislavy na návštěvu jejich hospice. Za německou stranu se jednání v Liberci účastnili také pan Stephan Wilinski, vedoucí ekonomického úseku hospice, René Rixrat, vedoucí stacionáře, Kathrin Dwornikiewicz, vedoucí pečovatelské služby.

Těšíme se na další setkání a naši zaměstnanci na první studijní třídní pobyt v Herrnhutu v rámci přeshraniční výměny zku-

šeností, která se uskuteční v průběhu měsíce dubna t. r.

PROJEKT HOSPICE BUDE PODPOŘEN

Z osmi schválených projektů je nejnákladnější rekonstrukce bývalého kojeneckého ústavu a dětského domova v Liberci. Liberecký kraj tak vybuduje se 122 milionovou dotací z Unie lůžkový hospic s 28 jednolůžkovými pokoji pro klienty včetně

pěti pokojů pro personál. Změní se dispozice objektu, dojde i na sadové úpravy. Zanedbaný objekt tak začne znovu sloužit veřejnosti. Kraj přidá ze svého rozpočtu 21,6 milionů korun.

„Získali jsme nakonec dotaci ve výši cca 110 mil. Kč,“ upřesnil hejtmán LK Martin Půta, zároveň předseda Regionální rady ROP Severovýchod.

„V současné době probíhá výběrové řízení, pokud vše půjde bez problému, s rekonstrukcí se začne v průběhu dubna příštího roku,“ doplnil.

ADVENT V HOSPICI

O to, co přinesl rok 2013 v souvislosti s rekonstrukcí libereckého hospice, jsme se podělili 11. prosince na setkání v Kapli budoucího Hospice sv. Zdislavy. Pozváni byli zástupci z řad Libereckého kraje i Města Liberce, příspěvkových organizací, také budoucí zaměstnanci – zdravotní sestry a pečovatelé, dobrovolníci. Součástí setkání bylo pohoštění připravené našimi zaměstnanci a prodávala se také naše voňavá „mejdlička.“

JEŽÍŠEK V HOSPICI

Na pondělním týmu 16. prosince bylo velmi živo. Dostali jsme dárek – rodina klienta, o kterého jsme pečovali, nám upekla krásný dort. Nemohli jsme ho jen tak nakrájet... Byl tam s námi dlouhou dobu a těšili jsme se pohledem na něj. Musel dát tolik práce!

**DĚKUJEME
A TLESKÁME!**



Předvánoční náladu nám pozvedla také p. ředitelka nadělováním dárečků, které nám vtipně nachystala – každý jsme dostali hned tři: Pro každého něco, Co

dům dal a Co je doma, to se počítá. Vedle lahve rumu se krčily teplé ponožky, toaletní papír s vlastnoručně psaným přáním „Společným úsilím za tým“, perníčky s tubou polevy ke zdobení, maličké pastelky a bloček a konečně žínka s mejdlíčky, které nám p. ředitelka vyrobila za dlouhých večerů, když k jejich tvoření odskakovala od svých oblíbených tabulek...

Podarovali jsme se navzájem a rychle domů k dětem, manželům a pečení cukroví.

HOSPIC DOBRÉHO PASTÝŘE

Nevyléčitelně nemocní lékaře nezajímají, politiky také ne!

Řekla na konferenci s názvem „Mohou obce zlepšit kvalitu života umírajících“ zakladatelka hospicové péče v České republice Marie Svatošová. Její přednáškou byl zahájen celodenní program konference, která se konala minulý čtvrtek v Hospici Dobrého Pastýře v Čerčanech.

Slova paní Svatošové potvrzují i statistiky. Ročně přibývá 60–70 tisíc pacientů s potřebou paliativní péče. Reálně je ovšem péče poskytnuta 4% z nich v lůžkových hospicích a 8% v domácí péči, neboť v našem politickém prostředí neexistuje podpora péče o nevyléčitelně nemocné.

Význam paliativní a hospicové péče byl patrný z kazuistik – případů z hospicové praxe, na kterých zaměstnankyně hospice (zdravotní sestra, sociální pracovníce a psychologka) posluchačům názorně ukázaly, jak důležité jsou jednotlivé složky pomoci nevyléčitelně nemocným lidem a jejich rodinám. Nevyléčitelná nemoc, postihující člena rodiny, totiž sebou nepřináší jen nezměrnou bolest pro nemocného a jeho blízké, ale také řadu dalších, mnohdy existenčních, problémů. Pokud se například nemocný partner není schopen fyzicky ani finančně starat o rodinu, péče o nemocného, děti a bydlení zůstává na druhém partnerovi. Zatímco tedy sestry a lékaři pomáhají nemocnému lépe snášet projevy nemoci, sociální pracovníce poradí rodině, jak postupovat, aby

nezůstala bez pomoci, bez prostředků nezbytných pro zajištění péče o nemocného, ale i pro další fungování celé rodiny. Psycholog se snaží nemocnému i jednotlivým členům rodiny pomoci snášet bolest, kterou taková situace představuje.

Na skutečných příbězích bylo patrné, jak důležitá je provázanost mobilní hospicové péče (péče v domácím prostředí za pomoci hospicových zaměstnanců) s péčí poskytovanou v kamenném hospici, v případě, že rodina není schopna pečovat o nemocného doma. Že jde o velmi důležitou oblast péče, navíc poskytovanou v zásadních okamžicích lidského bytí, se shodli všichni účastníci konference. Problémem nadále zůstává její nesystémové a nedostatečné financování. Kvalitní péče vyžaduje zvýšené náklady na personál, kterého je v hospicové péči o polovinu více než v léčebnách dlouhodobě nemocných či v nemocnicích. A právě získávání těchto finančních prostředků je rok od roku těžší.

Jak vyplynulo z prezentace ředitele Hospice Dobrého Pastýře Jiřího Krejčího, čerčanský hospic je z 45%

financován ze zdravotních pojišťoven, přibližně 15% jde z plateb od pacientů a zbývajících 40% procent financí závisí na darech a dotacích od soukromých osob, firem, městských a obecních úřadů, nadací a fondů. Vzhledem k tomu, že tento zdroj financování je nesystémový, tedy nepravidelný a nelze s ním trvale počítat, je provoz hospiců a poskytování kvalitní péče o nevyléčitelně nemocné nejisté.

ŠEDESÁT HLASŮ ROZVIBROVALO ZÁMEK JEMNIŠTĚ

Jemniště svým příjemně nasvíceným nádvořím a zámek, svátečně laděnými tóny hudby dotvářejícími slavnostní atmosférou a v neposlední řadě cukrárnou plnou nevšedních dobrot jen vybízí k příjemnému trávení času adventního.

Právě zde jste se v neděli 1. prosince měli možnost zaposlouchat do skladeb B. Smetany, A. Dvořáka, G. Verdiho, W.A. Mozarta či A. Tučapského, které přednesl Pražský Smíšený Sbor pod vedením dirigenta J. Petrdlíka. Tímto benefičním koncertem, který pořádala obecně prospěšná společnost TRÍ – provozovatel Hospice Dobrého Pastýře v Čerčanech, byla zahájena série již tradičních adventních koncertů každoročně konaných na zámku Jemniště.

VÍTE, KDO JSOU HOSPIČTÍ PIŠTČI?

V neděli (15. 12.) jste měli jedinečnou příležitost se to dozvědět v Hospici Dobrého Pastýře. V rámci velmi pestrého adventního programu vystoupili zaměstnanci hospice, kteří za pomoci fléten a svého hlasu připravili variaci na klasické vánoční téma koledy Půjdem spolu do Betléma. Jelikož šlo o velmi netradiční zpracování, a protože všichni zúčastnění hráli a zpívali s velkým nasazením, museli své vystoupení ještě jednou během odpoledne opakovat.

Zatímco předešlou informaci můžete brát s trochou nadsázky, zbývající program Betlémského světla (pod tímto názvem se akce koná každý rok) byl vskutku velkolepý.



I letos proběhla klauniáda členů sdružení Zdravotní klaun, která pobavila děti i dospělé. V kavárně vystoupila harfenistka Barbora Plachá a violoncellista Petr Nouzovský, zatímco v Centru denních služeb probíhala pohádka pro nejmenší od Divadel-

ní Asociace Marky Míkové s názvem Klidné Vánoce.

Vátriu se vzápětí uskutečnilo vystoupení *pěveckého sboru Notre Dame* při chrámu Matky Boží před Týnem. Jazzovou tečku krásného odpoledne udělali v podvečer Steamboat Stompers, kteří do posledního místeč-

ka zaplnili znovuotevřenou hospicovou kavárnu. Samozřejmě nechyběl ani hospicový dobročinný bazárek a spousta krámků s vánočními maličkostmi.

A proč se každý rok Betlémské světlo s úspěchem opakuje? Protože je milým předvánočním pozastavením, vyplněným přátelským popovídáním, provoněným punčem a domácím cukrovím. Na duši vás pohladí nejenom příjemná vystoupení, ale také slovo duchovního. Domů tedy odcházíte s Betlémských světlem schovaným do lucerničky, ale především s dobrým pocitem pěkně stráveného odpoledne.

Za obecně prospěšnou společnost TRÍ, o.p.s.

Věra Ziková

HOSPIC SV. JANA N. NEUMANNA – PRACHATICE

Návštěva profesora Paynea



V prvním listopadovém týdnu zavítala do prachatického hospice vzácná návštěva – prof. Malcolm Payne. Je světově uznávaným odborníkem v oblasti sociální práce. Mnoho let pracoval v nejstarším hospici na světě – hospici sv. Kryštofa v Londýně

(St. Christophers Hospice, London) jako ředitel psychosociální a duchovní péče. Výzkumně se zaměřuje na péči o pacienty v terminálním stádiu života a na paliativní sociální práci.

Zastával vysoké akademické pozice na univerzi-

tách v řadě zemí. Mj. Manchester Metropolitan University, Kingston University / St George University of London ve Spojeném království, Helsinská univerzita ve Finsku, Univerzita Opole v Polsku, Univerzita Komenského na Slovensku aj.

PLES PRO HOSPIC A DOMOV MATKY VOJTĚCHY

Plesová sezóna se po novém roce rozběhla naplno. Ta neminula ani hospicáky. Např. v lednu se v Prachaticích uskutečnil Ples pro Hospic a Domov matky Vojtěchy. Zaměstnanci hospice, napříč profesemi, ukázali, že se umějí hezky bavit. Že hospic není domem smutku, ale domem radosti, kterou mohou zažívat pacienti i personál. Na prachatickém hospicovém parketě účinkovali: zdravotní sestřičky včetně vrchní a staniční, ošetřovatelky, účetní, ekonom, lékaři, ředitel, pastorační asistentky, vedoucí vzdělávání, správce budov, sociální pracovníce, dobrovolníci a jejich přátelé a známí. Kdo nevěří, ať tam běží. Za rok se sejdeme opět!



PROJEKT OBLASTNÍ CHARITY ČERVENÝ KOSTELEČ

Dne 4. 10. 2013 zahájila Oblastní charita Červený Kostelec projekt s názvem Komplexní paliativní péče o těžce nemocné a umírající při Hospici Anežky České v Červeném Kostelci – první komplexní a modelové řešení v České republice.

„Cílem projektu je užší propojení služeb poskytovaných těžce ne-

mocným v lůžkovém zařízení Hospici Anežky České s ambulantní péčí a s terénními službami poskytovanými Mobilním hospicem Anežky České.“ říká ředitel Oblastní charity Červený Kostelec Ing. Mgr. Miroslav Wajsar a dodává: „výstupem projektu bude komplexní program péče o těžce nemocné a umírající, do kterého budou

zapojena naše tři střediska paliativní péče.“

Projekt bude probíhat do září 2015, jeho celkové náklady jsou 3.178.273 Kč a výše grantu činí 2.860.445,70 Kč. Oblastní charita Červený Kostelec ho realizuje ve spolupráci se švýcarským partnerem, kterým je město Küsnacht.

Martin Fišer

DOMÁCÍ HOSPIC DUHA, O.P.S.

Hořice Dar času...

Před třemi měsíci nás kontaktovali lékaři z onkologie s prosbou pomoci pro nevléčitelně nemocnou mladou ženu, která měla pokročilou rakovinu s mnohočetnými metastázami s prognózou přežití pár dní života.

Ten den jsme se zkontaktovali s jejím manželem, do rodiny byly dopraveny nutné zdravotnické pomůcky, polohovací lůžko, infuzní pumpa, lineární dávkovač, toaletní a koupelnová židle a připravovali se na přijetí nového pacienta.

Vždy s velkou pokorou v srdci poprvé přijíždíme do rodin k nemocným. I tentokrát jsme cítili mírné chvění...Obavy byly však okamžitě rozehnány při prvním pohledu do očí křehké nemocné, která vykazovala zvláštní důstojnost a smíření se svou těžkou chorobou. Začalo velmi intenzivní doprovázení. Symptomy nádorového onemocnění se nám podařilo zvládnout nejnovějšími postupy paliativní medicíny a nemocná po dlouhých a obtížných dnech v nemocnici neměla bolesti a ani jiné průvodní jevy své pokročilé nemoci. Den ode dne se



Zdroj fotografie: Flickr.com

její zdravotní stav vylepšoval. Předpovědi lékařů na pár dní života se nenaplnovaly. Nemocná dokonce začala něco málo jíst a chodit po bytě.

S velkou pokorou jsme byli všichni přítomni vzácného daru času, který byl této ženě dáván. Celou dobu naší péče jsme vnímali silné svědectví manželské lásky a slibu – být spolu v dobrém i zlém. Nemocná byla celou dobu trpělivá, laskavá a smířená. Nikdy se ani slovíčkem nezmínila o tom „proč právě já“.

Všechny pacienty vkládáme do každodenních modliteb a kaplan hospice P. Pavel Rousek slouží za

nemocné pravidelné mše svaté. Věříme, že i touto službou pomáháme nemocným připravit se na cestu...

Druhý měsíc se zdálo, že nemocná je naprosto bez obtíží, ale třetí měsíc se stav začal prudce zhoršovat. Byli jsme v adventním čase a všichni z domácího hospice jsme rozpoznávali poslední úkol nemocné – prožít Vánoce se svou rodinou, dětmi, vnoučaty, sourozenci, rodiči.

Den před vánočními svátky jsme byli v rodině a podávali potřebné léky. Celý dům voněl vánoční atmosférou a láskou obou manželů. V pokoji zářil vánoční stromček, vedle

něho na lůžku odpočívala žena, matka, manželka, babička, kamarádka, která byla tím největším vánočním darem pro své drahé. Žádná komplikace zdravotního stavu nepřišla, únava byla potlačena, nemocná v bdělém stavu přijímala návštěvy a těšila se ze svých blízkých.

Čas odchodu se však nezadržitelně blížil. Krátce po vánočních svátcích žena naposledy jemně a něžně vydechla v náručí svého manžela.

Když jsme do rodiny se sestřičkou přijeli, viděli jsme v lůžku důstojnou, něžnou a pokojně zesnulou ženu. Připadala nám stejná jako v onen prvním den, snad byla jenom o trošičku křehčí.

Byla pro nás všechny v hospici velkým darem, ukázala nám, jak žít s těžkou nemocí, jak přijímat fyzické omezení, jak se těšit z každého dne na tomto světě. Bylo pro nás všechny velkým darem vstoupit do manželské lásky lidí, kterou ani smrt nemůže rozdělit.

Nemocná žije dál v srdcích svých drahých, kteří jí milují. Žije však i v srdcích lidí Domácího hospice Duha v Hořicích. JS

Z DOPISŮ...

Všichni drazí, které jsem díky hospici mohla poznat,

posílám vám srdečné pozdravy z Trutnova, kde se pomalu zastavuji a připravuji na nadcházející životní období.

Denně si říkám, že vám napíšu. S některými jsem se mohla jaksí rozloučit při nezapomenutelném večeru přímo v hospici, ale s některými to nebylo možné. Své řádky jsem odkládala v naději, že mi s jistým odstupem půjde lépe vyjádřit vděčnost za všechno a za každého z vás, ale opět se mi potvrdilo, že některé skutečnosti se na této zemi prostě do slov dát nedají.

Děkuji tedy Bohu a každému z vás za všechno, co jsme mohli za ten poslední rok a půl prožít. Mnozí z vás si ještě pamatují, jak jsem se poprvé objevila v hořickém společenství. Jakási "cizinka" z Moravy. Byla jsem nejistá, jestli cestu na kterou se cítím pozvána vůbec zvládnou.

Přesto jsem od začátku prožila z vaší strany důvěru, láskyplné přijetí a pochopení, mnoho povzbuzení

a rovněž jistou taktnost a citlivost. Vklouzla jsem mezi vás jako do rodiny. Víte stejně dobře jako já, že hospicové dílo v Hořicích se rodí den za dnem od samotného počátku a první klíček se klubil na svět v srdci samotného Boha. Jana byla našťástí tou, která to zahlédla, pochopila a hlavně odpověděla Mariiným "FIAT".

Od té chvíle uběhlo mnoho dní, ve kterých nebylo nouze o boje, zkoušky, překážky všeho druhu, slzy, pochybnosti i jisté otřesy ve společenství, ale rovněž v nich nechybělo množství překrásných chvil při společných setkáních, toho smíchu, zakoušení blízkosti Boží, pomáhání si, ale také radosti z překonání těžkostí, nových uzdravení a vítězství.

Hospic je místem, kde se zrodila a dále utváří rodina. Ze srdce si přeji, aby tento rodinný duch a jednota, jehož garantem je samotný Bůh, společně s otevřeností pro druhé v Hořicích zůstaly.

Děkuji za každého z vás osobně a jedinečně. Vidím tváře vás všech ze společenství, ale i mnoha dalších, kteří se u nás jen občas zastavili, kněží, řeholníků, dobrodinců, dobrovolníků, řemeslníků, maminek, jiných hospicáků, mladých, dětí... pozůstalých a prostě sympatizantů. Děkuji za dar života našich pacientů, za to že jsem je mohla poznat a mohla o ně jistý čas pečovat.

Věřím, že jsem se od každého z vás mnohému naučila, protože jste lidmi života, lidmi na cestě, kteří se na ni nezastavili. Děkuji, že jsem mohla a věřím, že i nadále budu moct, spoluutvářet rodinný charakter našeho "malého hospicového domova".

MOC RÁDA, BYCH VÁM ŘEKLA,
ŽE VÁS MÁM UPŘÍMNĚ RÁDA...

S vděčností a láskou vás nosím v srdci a zůstávám s vámi spojena v modlitbě.
Vaše Marie

DOMÁCÍ HOSPICOVÁ PÉČE V ROVNÍKOVÉ UGANDĚ

Ráda bych se s Vámi podělila o zkušenost, kterou jsem si přivezla z východní Afriky. Půl roku jsem jako dobrovolník, spolu s dalšími lidmi nejen z České republiky, pracovala v Ugandě pro neziskovou organizaci „Shalom for Uganda“. Organizace je na svém počátku. Jeden z hlavních cílů je rozvinout na jihozápadě Ugandy poblíž města Ntungamo domácí paliativní péči. Tato mise má ale své kořeny o pár let dříve. Spoluzakladatelka organizace lékařka Veronika Jakubčíáková již v Ugandě byla a viděla, jaké jsou potřeby této oblasti. Rozhodla se proto vrátit se do Ugandy znovu



Veronika Jakubčíáková s pacientkou Vanesou

s novým projektem. Organizace dostala k dispozici dům (faru, kde zatím není duchovní), který může na určitou dobu pro svoji práci využívat. A tak se

dostáváme do vesničky Nyakyera, která v překladu znamená – krásný výhled, abychom zde začali nové dílo. Uganda je země, kde má hospicová péče dlou-

holetou tradici a to díky organizaci „Hospice Afrika Uganda“. Působí ale jen v okolí velkých měst, proto jsme se usídlili v odlehlém koutě jihovýchodní Ugandy, abychom místním lidem zprostředkovali domácí hospicovou péči.

Naše práce je zpočátku na evropské poměry pomalá. Seznamujeme místní obyvatele v okolních vesnicích, že jsme tu pro ně. Hlavním místem setkávání je pro Ugandany kostel, který je téměř v každé vesnici. Nepředstavujte si ho ale jako našperkovanou gotickou stavbu. Většinou byste jen stěží poznali, že jde o kostel. V Ugandě žije přes 80% křesťanů.

Lidé nás přijímají velice srdečně, vždy nás napjatě poslouchají. Mluvíme anglicky, překladatel nás tlumočí do místního jazyka Runyankore. I dům, ve kterém bydlíme, je od našeho příjezdu obklopen lidmi a hlavně dětmi. Vědí, že jsme zdravotníci, a tak nás navštěvují s různými zdravotními obtížemi. Jednu místnost tedy dle potřeby vyčleňujeme jako vyšetřovnu. Osvojujeme si rychle základy tropické medicíny, které jsme měli jen teoreticky nastudovány. Nejčastěji se setkáváme s malárií, břišním tyfem, brucelózou. Lidé tu ale trpí i vysokým krevním tlakem a zažívacími obtížemi, což nás hodně překvapuje. Díky dárcům z České republiky jsme měli finanční prostředky na zakoupení potřebných léků.

Jedním z našich pacientů je i Ezelo. Prosí nás, zda bychom se nemohli zastavit doma u jeho maminky Vanesy, která je těžce nemocná. Přemýšlíme, jak bychom se za ní dostali, protože je období dešťů a nechceme riskovat poškození zapůjčeného auta, které není vhodné na podmáčené cesty. Jsou teď samý výmol. Ještě neznáme zdejší okolí dobře, ale rozhodujeme se vydat se do Ngomby pěšky. Jak je Ngoma od Nyakyery vzdálená? Ptáme se místních, kolik to je přibližně kilometrů a oni nám hbitě odpovídají, že asi padesát. Moc se nám tato odpověď nezdá, protože víme, že jakákoli vzdálenost je pro ně abstraktním pojmem. A tak se ptáme, jak dlouho jim cesta trvá a oni že asi hodinu. Jsme spokojeni a můžeme se vydat na cestu. Napojíme se na pěšinu, které začíná hned za do-



mem. Stoupáme do kopce. Naší vesničku máme jako na dlani. Je obklopena kopci, které jsou teď v období dešťů zelené. Nejdeme sami, doprovod nám dělají děti, které se vrací ze školy. Máme společnou cestu, tak se nemusíme bát, že bychom někde zabloudili. Cestou potkáváme spoustu zvědavých lidí, kteří jsou z nás na větvi. Mnozí z nich ještě nikdy na živo neviděli bělocha. A tak hodina utekla jako voda a my jsme stěží v polovině. Máme ale radost z toho, že se můžeme setkávat s novými lidmi a tak jim povědět o naší práci.

Potkáváme i pasáčky, kteří ženou stáda krav dolů do vesnice. Jazyk máme na vestě, slunce nám pere nad hlavami, ale vrchol kopce je už v dohledu. Je tu překrásně, ne nadarmo je Uganda nazývána perlou Afriky. Procházíme mezi políčky, na které rostou nám dosud neznámé plodiny milet a sogam,

které vytvářejí krásnou mozaiku zeleni. Už jsme na hoře. Jásáme! Jsme překvapeni různorodostí krajiny, protože hned z vrcholu zbíháme opět dolů do dalšího údolí. Probíháme banánovníkovými háji. Z protějšího kopce slyšíme dětskými hlásky: „Abažungů, abažungů.“ Běloši, běloši. Běžíme po úzké pěšince mezi skalisky, na které se pasou kozy, a už se blížíme k hliněným domkům s plechovými střechami. V jednom z nich bydlí i naše pacientka. Vcházíme do domku, je velice prostý. V poslední místnosti nacházíme Vanesu. Leží na proležené matraci a na její lůžko dopadá jen proužek denního světla. Chvilku si s ní povídáme. Ptáme se na okolnosti jejího onemocnění. Její syn nám přináší spoustu zmuchlaných papírů po absolvovaných vyšetřeních. Na jednom z nich tučně stojí napsáno-kolorektální karcinom. V podbřišku hmatáme

velkou rezistenci. Tak to bohužel v Ugandě je. Setkávali jsme se se spoustou lidí, kteří po vnesené diagnóze byli propuštěni z nemocnice bez další léčby domů.

Dáváme Vanese infuzi s léky proti bolesti, která je velká. A tak Vanesu navštěvujeme každý týden. Díky kurzu, pořádaném asociací paliativní medicíny v Kampale, kterého se Veronika zúčastnila, získáváme přístup k morfinu pro naše pacienty. Vždy s nimi vyplníme dotazník, kde je kromě základních údajů o pacientovi jméno člověka, který se o něho stará, aby dostával léky pravidelně. Jak snesitelná je pro nemocného bolest, jednotlivé stupně jsou vyobrazeny jako nádoby se stupňujícím se množstvím vody. Součástí dotazníku je i to, jak vnímá svoji nemoc, duchovní stav a v neposlední řadě jeho přání.

Vanesu jsme doprovázeli několik týdnů. Vždy jsme se na ni těšili, stali jsme se součástí její rodiny. Když jsme k ní přicházeli, nikdy jsme ji nenašli samotnou. Rodina se o ni starala dobře. Naše návštěvy na sklonku jejího života byly častější. Vždy bylo jejím přáním, aby chom se u ní další den znovu zastavili. Vanesa zemřela na druhou neděli adventní v obklopení své rodiny a snad ne v tak velkých bolestech.

Smrt je pro lidi v Ugandě běžnou součástí života. S nemocným se přijdou rozloučit všichni sousedé i děti z vesnice. Tak jako je běžné zrození člověka, tak je součástí života i umírání. Máme se od nich čemu učit.

Markéta Balcarová

Pokud byste se chtěli dozvědět více o práci neziskové organizace Shalom for Uganda, navštivte webové stránky: www.shalomforuganda.cz

POZVÁNKY

■ DUCHOVNÍ OBNOVA S P. MARTINEM DAVÍDKEM

Domácí hospic Duha o. p.s. společně s Římskokatolickou farností v Hořicích vás srdečně zvou na duchovní obnovu s P. Martinem Davídkem.

Kdy: 8. února 2014

Kde: Hořice, centrum domácí hospicové péče

■ "PÉČE A LÉČBA V DOMÁCÍM HOSPICI" – VZDĚLÁVACÍ AKCE

Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích zve všechny

lékaře na vzdělávací akci "Péče a léčba v domácím hospici", která se koná ve středu 19. února 2014 od 16:30 hodin v sále hotelu Salva Guarda v Litoměřicích.

■ SETKÁNÍ PRO POZŮSTALÉ

Srdečně Vás zveme dne 27. 2. 2014 do Hospice sv. Lazara v Plzni na setkání pro blízké a příbuzné pacientů, kteří zde pobývali. V 16.00 hodin – Mše svatá, 16.30 – 18.00 hodin – společné posezení.

■ ZÁKLADNÍ KURZ PALIATIVNÍ A HOSPICOVÉ PÉČE

Cesta domů pořádá akreditovaný vzdělávací kurz pro všeobecné sestry v oblasti hospicové a paliativní péče.

Kdy: 1. dubna – 4. dubna 2014

■ ELNEC (End Of Life Nursing Education Consortium) je mezinárodní projekt Vzdělávacího konsorcia všeobecných sester pracujících s pacienty v konečné fázi života. Hlavním cílem je zlepšit oblast paliativní

péče ve zdravotnictví. Primárním cílem je vzdělávat sestry v péči o umírající nemocné. Studijní plán byl vyvinut v rámci činnosti národně uznávaných odborníků v paliativní péči. **Místo konání:** Edukační centrum Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě u Brna, Jiráskova 47, 664 61 Rajhrad

Přehled akcí členů
a partnerů APHPP
najdete v Kalendáři
akcí na www.asociacehospicu.cz



Jaroslav Dušek
ČTYŘI DOHODY:
Láska Vztahy Přátelství

Jak je vidí toltécký šaman DON MIGUEL RUIZ.

Účinkují:
Jaroslav Dušek, Pjér La Šéz
Zdeněk Konopásek

Světelný design: **Viktor Zborník**
Zvuk: **Martin Dušek**

Benefiční představení pro Hospic sv. Lazara v Plzni
31. 3. 2014, začátek v 19 h
v Měšťanské besedě v Plzni

Předprodej vstupenek (od 10. 2. 2014):
- Informační centrum, náměstí Republiky
- Měšťanská beseda, Kopeckého sady
- online rezervace na www.mestanska-beseda.cz
Cena vstupného 250 -390 Kč

Ve čtyřech dohodách odhaluje Don Miguel Ruiz zdroj omezujících názorů, které připravují o radost a vedou ke zbytečnému utrpení. Čtyři dohody založené na staré toltécké moudrosti, nabízejí silný kód chování, který dokáže rychle proměnit náš život v nový prožitek svobody, opravdového štěstí a lásky.
ANOTACE: nehřešete slovem, neberte si nic osobně, nevytvářejte si žádné domněnky, dělejte vše, jak nejlépe dovedete.



Srdečně Vás
zveme na

10. ples Hospice sv. Štěpána
15. 2. 2014 ve 20:00 hod.
na Kolibě v Litoměřicích

K poslechu a tanci hraje hudební skupina KADET.

Vstupné 150,- Kč, bohatá tombola.

Vstupenky je možné rezervovat do 11. února 2014 v Hospici sv. Štěpána na tel. čísle 416 733 185 - 7, paní Prokopová.

Srdečně zveme všechny příznivce Hospice sv. Štěpána.




ASOCIACE
POSKYTOVATELŮ
HOSPICOVÉ
PALIATIVNÍ PÉČE

Karlovo náměstí 317/5, Praha 2, 128 01
www.asociacehospicu.cz



PODĚKOVÁNÍ PODPOROVATELŮM.

Zpravodaj Rovnováha byl vytištěn na náklady MMR v nákladu 400 ks.

Rovnováha – zpravodaj
Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče

Vyšlo: 1. února 2014.

Zpravodaj je neprodejný.

Registrace: MV ČR: 29. 6. 2005, VS/1-1/61268/05-R.

Podpořit činnost APHPP můžete na č. ú.: 198481152/0300

Uzávěrka příštího čísla je 20. března 2014